

Mikrobiološka sanacija vodovodnih omrežij

Enostavno obvladovanje legionelle z nizkimi obratovalnimi stroški

Uvod

Zasebni in javni objekti so priključeni na javna vodovodna omrežja. Voda na vstopu v objekt ustreza *Pravilniku o pitni vodi* (Ur.l. RS 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006 in 25/2009), kar dokazuje upravljavec javnega vodovodnega omrežja z ustreznimi analizami pristojnega Zavoda za zdravstveno varstvo.

Pristojnost za kvaliteto pitne vode za vodomerom je na strani upravljavca objekta.

Zaradi neustrezno projektiranih in nameščenih naprav za pripravo pitne vode (ionske mehčalne naprave, doziranje *polifosfatov*, ogrevanje sanitarne tople vode) ter neustreznega obratovalnega načina teh naprav, mnogokrat kvaliteta pitne vode v internem vodovodnem omrežju ne ustreza več *Pravilniku o pitni vodi* /pojav legionelle ali povišane koncentracije kovinskih ionov/.

Upravljavci se zatekajo k hitrim rešitvam in zagotavljajo kvaliteto pitne vode z nameščanjem dodatnih lokalnih filtrov na odjemnih mestih ter stalno kemično dezinfekcijo z doziranjem dezinfekcijskih sredstev, ki pospešujejo korozijo cevnega omrežja in vodovodnih armatur na odjemnih mestih. **Stroški takih posegov za obvladovanje legionelle so zelo visoki.**

Ionske mehčalne naprave in doziranje polifosfatov v vodovodnih omrežjih za pitno vodo so v neskladju s 5. in 32. členom Pravilnika o pitni vodi (strokovno mnenje IVZ št. 300-522-001/09-2 z dne 21.1.2009), najnovejšimi strokovnimi standardi ter dobro inženirsko prakso -.

Interna vodovodna omrežja starejših objektov so izvedena z jeklenimi pocinkanimi cevmi, katerih **korozivna odpornost ne ustreza** obratovalnemu režimu z mehčano vodo pripravljeno z ionskimi izmenjevalci in stalni kemični dezinfekciji. **Doziranje polifosfatov**, ki je namenjeno nevtralizaciji vodnega kamna in povečanju korozivne odpornosti pa **je zdravju škodljivo** hkrati pa odločilno **prispeva k razmnoževanju** mikroorganizmov – **legionelle**.

Dodajanje dezinfekcijskih učinkovin na bazi klorovih spojin in hkratno ogrevanje klorirane mehčane vode (kriterij S1 in S2) sta glavna razloga za neenakomerno in selektivno korozijo kovinskih cevi (*Fizikalno kemijske veličine za ocenjevalni kriterij na korozijo vplivnih spojin v pitni vodi skladno TrinkwV 2001, DIN EN 12502, 1-5.del in DIN 50930, 6.del*)

Pomembne informacije za upravljavce:

- legionelle **ni možno v celoti odstraniti** iz internega vodovodnega omrežja, ker legionella v interno omrežje prihaja preko javnega vodovoda
- s tehničnimi postopki koncentracijo legionelle zadržujemo pod infekcijskim nivojem
- s postopkom galvanske nevtralizacije vodnega kamna in korozije AQUABION® se **organoleptične lastnosti pitne vode ne spremenijo**
- izvajanje hiperkloriranja čez AQUABION® napravo ni dovoljeno

Idejna zasnova mikrobiološke sanacije

Namen sanacije vodovodnega omrežja je izdelava in izvedba ukrepov za zaustavitev korozivnega procesa, zagotovitev zdravstvene ustreznosti pitne vode ter varovanje pred bakterijskimi okužbami v internem vodovodnem omrežju javnega ali zasebnega objekta.

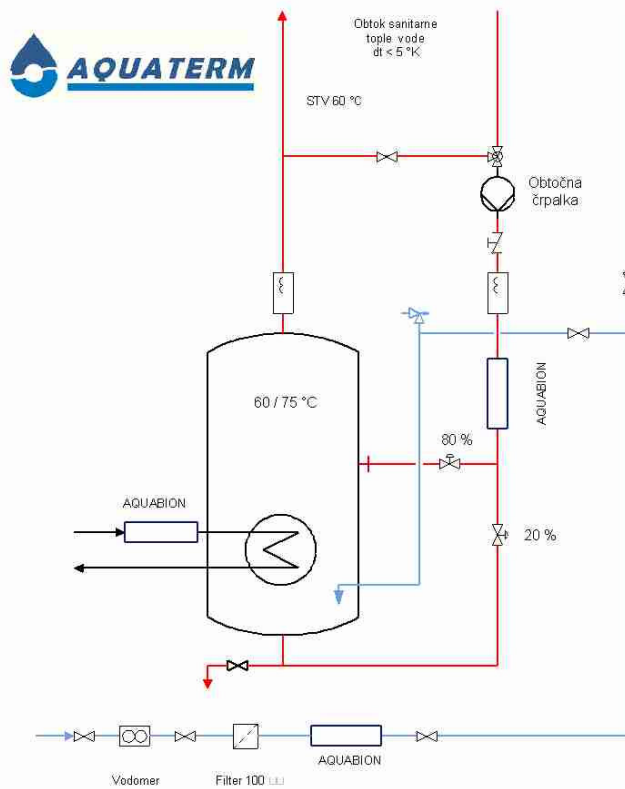
Postopki za mikrobiološko sanacijo vodovodnega omrežja

Če je v obtoku sanitarne tople vode STV mehčana voda kvalitete 5-7 d°H se običajno dozirajo tudi polifosfati, kot inhibitor proti koroziji.

Računska kontrola agresivnosti po Langelierjevem indeksu pokaže vrednosti $L = -0,3$ do $-0,5$, kar dokazuje koroziven vpliv na cevno omrežje.

Ionske mehčalne naprave in doziranje polifosfatov je **potrebno izločiti** iz priprave sanitarne vode, ker mehka voda povzroča korozijo, **polifosfati pa so zdravju škodljiva substanca**. Z izločitvijo polifosfatov **ukinemo prehranjevalno osnovo** za razvoj mikrobiologije.

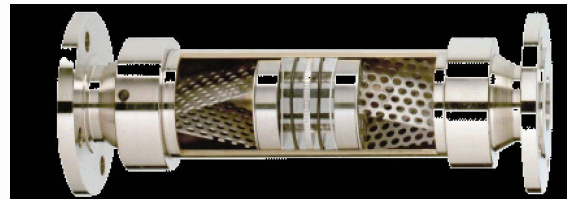
Sanacijo vodovodnega omrežja izvedemo z galvansko nevtralizacijo vodnega kamna s patentirano napravo AQUABION® na hladni in topli sanitarni vodi.

Mikrobiološka sanacija tople sanitarne vode
 Rekonstrukcija centralne priprave po DVGW 551

31.7.2008

Advanced Water Treatment Solutions
 Napredne rešitve obdelave voda

AQUABION®
 Galvanska naprava za nevtralizacijo
 vodnega kamna in korozije

Galvanska nevtralizacija vodnega kamna poteka s pomočjo žrtvene Zn anode, ki je vgrajena med dva turbolatorja iz nerjavne pločevine. Ohišje naprave AQUABION® predstavlja katodo. Med katodo in anodo se ustvari elektro galvanski člen napetosti 0,7 – 1,0 V, zato AQUABION® ne potrebuje zunanjega napajanja.

Življenjska doba na hladni pitni vodi je 7 – 9 let, na obtoku STV pa okoli 3 – 5 let.

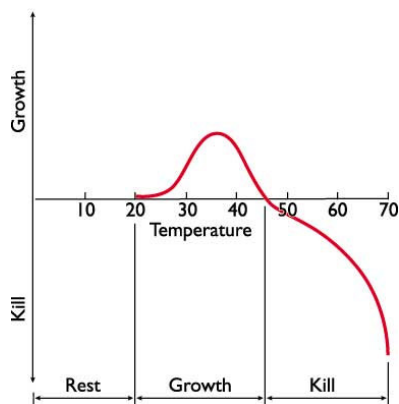
Galvanska nevtralizacija AQUABION® z aktivno žrtevno Zn anodo **ima zelo pomemben vpliv na redukcijo biofilmov**, kar potrjujejo najnovejše študije neodvisnih ustanov (*).

Prednosti galvanske nevtralizacije:

- organoleptične lastnosti vode ostanejo nespremenjene
- pitna voda je zdrava, trda voda z nevtraliziranim vodnim kamnom
- biocidni učinek Zn ionov zavira rast biofilmov
- učinek **AQUABION®** poteka z **nepovratno** prekristalizacijo kalcita v aragonit
- pasivacija (zaviranje) korozivnih procesov do zamrtja
- učinek **AQUABION®** je zagotovljen pri minimalnih pretokih, tudi kadar ni pretoka

Za uspešno izvedbo redukcije legionelle z namestitvijo AQUABION® galvanske nevtralizacije so potrebni sledeči ukrepi po tehničnih smernicah DVGW 551_2004:

- temperatura STV v akumulatorju STV 60 °C z občasnim pregrevanjem na 75 °C
- temperatura hladne sanitarne vode mora biti manj kot 20 °C, tople sanitarne vode pa več kot 50 (55) °C na kateremkoli mestu vodovodnega omrežja

Razmnoževalni cikel legionelle v internem vodovodnem omrežju

- odprava mrtvih rokavov na omrežju tople in hladne sanitarne vode (V < 3 litre)
- hitrost vode v omrežju STV mora biti 0,5 m/s < v < 1,0 m/s
- temperatura obtoka STV v povratku mora biti dt < 5 °K

V primeru povišanih koncentracij legionelle v internem vodovodnem omrežju velja:

tabela ukrepov po DVGW 551-2004

CFU/100ml	Kontaminacija	Ukrepi	Razširjeni tehnični ukrepi	Periodični ukrepi
< 10.000	Zelo visoka	Najstrožji ukrepi in prepovedi uporabe STV	Takojšnja izvedba	1 teden po izvedbi
> 1000	Visoka	Sanacija odvisna od rezultatov razširjenih ukrepov	Pospešena izvedba	NI
> 100	Srednja	NI	V roku 4 tednov	NI
< 100	Nizka ali brez	NI	NI	Vsako leto

Bolnišnični oddelki s posebnimi zahtevami:

Za bolnišnične oddelke s posebnimi zahtevami za zelo nizke vrednosti koncentracij legionelle (<10 CFU/100 ml) je potrebna **uvedba mikrobiološke razmejitve** na hladni in topli sanitarni vodi **z membransko ultrafiltracijo pri 0,01 do 0,02 µm.**

Referenčni objekti:

- Hotel Betnava, Maribor
- Splošna bolnišnica Izola
- Grand Hotel Donat Rogaška Slatina
- Birokrat hotel Ljubljana

Upoštevani zakonski predpisi

- Pravilnik o pitni vodi (Ur.l. RS 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006 in 25/2009)
- Priloge IVZ k pravilniku o pitni vodi
- Uredba o pitni vodi – TrinkwV 2001, nemški zakonski predpis
- Zadnji aktualni seznam dezinfekcijskih sredstev in postopkov skladno § 11.členu Uredbe o pitni vodi 2001, TrinkwV 2001

Upoštevani strokovni standardi in študije neodvisnih ustanov

- **DIN 2000:** Centralna oskrba objektov s pitno vodo – Smernice za pitno vodo, načrtovanje, gradnjo in obratovanje objektov
- **DIN 1988-7:** Tehnična pravila za vodovodne napeljave za pitno vodo (TRWI) – 7.del: Preprečevanje korozije in nastanka vodnega kamna; Tehnične smernice DVGW.
- **DIN EN 12502 (1-5. del):** Protikorozijska zaščita kovinskih materialov - Navodilo za ocenjevanje verjetnosti nastanka korozije v cevnem omrežju in rezervoarjih - Vplivni dejavniki za lito železo, nelegirana in malolegirana jekla
- **DIN 50930 6.del:** Korozija kovinskih materialov znotraj cevi, rezervoarjev in naprav zaradi korozivnih vplivov vode – Vpliv na kakovost pitne vode.
- **DVGW W 221-1 (A):** Ostanke in stranski proizvodi iz naprav za pripravo vode; 1. del: Osnovna načela in navodila za projektiranje
- **DVGW W 221-2 (A):** Ostanke in stranski proizvodi iz naprav za pripravo vode; 2. del: Ukrepanje
- **DVGW W 221-3 (A):** Ostanke in stranski proizvodi iz naprav za pripravo vode; 3. del: Preprečevanje, predelava in odstranjevanje
- **DIN EN 1717:** Zaščita pitne vode pred kontaminacijo v vodovodnih omrežjih in splošne zahteve za varnostne naprave za preprečevanje kontaminacij zaradi povratnega obtoka
- **DVGW 551_2004:** Naprave za ogrevanje in distribucijo pitne vode; Tehnični ukrepi za znižanje razmnoževanja legionelle; Načrtovanje, namestitve, obratovanje in sanacija vodovodnih napeljav za pitno vodo, Tehnične smernice DVGW.
- **DVGW W-235-1:** tehnični list za mehčalne naprave
- **Študije in priporočila WHO, EWGLI in CDC** za obvladovanje legionelle in bakterij v vodovodnih omrežjih
- **(*) Untersuchung des Einflusses des AQUABION Aktivnodensystems auf Biofilmbildung, IWW Rheinisch Westfälisches Institut für Wasser, Institut an der Universität Duisburg Essen, Prof. Helmut Schulte, Januar 2010**

Sestavil: mag. Andrej KITAK univ.dipl.inž.stroj.
IZS S-0603

01-24-2011

Stran - 4 -